

6

3,000 ปีมาแล้ว บรรพชนชาวอุบลฯ และคนอีสาน เคลื่อนย้ายเข้ามาจากภายนอก

3,000 ปีมาแล้ว มีผู้คนตั้งหลักแหล่งบริเวณพื้นที่ จ. อุบลราชธานี, สุรินทร์, บุรีรัมย์, ศรีสะเกษ, นครราชสีมา และใกล้เคียง เป็นชุมชนกระจัดกระจายตั้งแต่บริเวณสองฝั่งลำน้ำมูล, เขิงเขาพนมดงเร็ก จนเต็มพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้

บริเวณขอบทุ่งกุลาร้องไห้มีหลักฐานการตั้งหลักแหล่งจำนวนมากและมีลักษณะเฉพาะเรียก “วัฒนธรรมทุ่งกุลาร้องไห้” เป็นเครือญาติทางวัฒนธรรมกับผู้คนสองฝั่งโขงในลาว, เวียดนาม, จนถึงกวางสี-กวางตุ้ง

3,000 ปีมาแล้ว มี “คนภายนอก” เคลื่อนย้ายเข้ามาตั้งหลักแหล่งแห่งหนจนเป็นบรรพชนชาวอุบลราชธานี และคนอีสาน มาจากทุกทิศทางทั้งใกล้-ไกล และทั้งทางบก-ทางทะเล

“คนภายนอก” บางกลุ่มหรือหลายกลุ่ม ย่อมเคลื่อนย้ายไปมาผ่านพื้นที่สองฝั่งแม่น้ำโขงและบริเวณอุบลราชธานีที่ โขง-ชี-มูล มาสบกกัน

ที่สำคัญคือมาจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือ แถบกวางตุ้ง-กวางสี, เวียดนาม, ยูนนาน ฯลฯ และมาจากทิศตะวันตกเฉียงใต้ ทางอ่าวไทยและอ่าวเบงกอล ฯลฯ

คน 3,000 ปีมาแล้ว พวกนี้ล้วนเป็นบรรพชนชาวอุบลราชธานี ที่ยังรวมอยู่ด้วยกันเป็นลักษณะชนเผ่าหรือชาติพันธุ์ ยังไม่พบหลักฐานเรียกตัวเองว่าอะไร? เป็นใคร?

แต่มีร่องรอยในเอกสารจีนสมัยหลังต่อมาเรียกคนพวกนี้อย่างรวมๆ ว่า **หมาน บ้าง ฮวน บ้าง** หมายถึงพวกป่าเถื่อนล่าหลัง (เมื่อเทียบกับ ฮั่น คือ จีน) แต่เอกสารจีนบางแห่งเรียกรวมๆ ว่า **เยว่** (เอกสารโบราณของไทยเรียก **อวด**)

หมาน-ฮวน-เยว่ ไม่ใช่ชื่อที่คนพวกนี้เรียกตัวเอง แต่เป็นชื่อที่จีนฮั่นเรียกคนพื้นเมืองดึกดำบรรพ์ในสุวรรณภูมิอย่างดูถูก เมื่อเทียบเคียงเอกสารสมัยหลังก็พบว่า มีหลายชาติพันธุ์ มีหลักแหล่งปะปนอยู่ด้วยกัน แล้วผสมผสานกันทางสังคมวัฒนธรรมและเผ่าพันธุ์ มีทั้งคนพื้นเมืองดั้งเดิม กับ “คนภายนอก” เคลื่อนย้ายจากที่อื่น

ก. มาทางทิศตะวันออก

คนพวกนี้มาจากทางตอนใต้ของจีนปัจจุบัน (แต่ครั้งนั้น 3,000 ปีมาแล้วยังไม่เป็นดินแดนของจีน) เช่น ยูนนาน กวางสี กวางตุ้ง เวียดนาม ฯลฯ รวมทั้งลาว

สิ่งสำคัญที่คนภายนอกพวกนี้ นำเข้ามาด้วยคือ **ภาษา** ที่ปัจจุบันเรียกตระกูลไทย-ลาว มีหลักฐานแน่นอนหนาว่า เมื่อ 3,000 ปีมาแล้ว คนพื้นเมืองในกวางสี-กวางตุ้ง พูดภาษาตระกูลไทย-ลาวแล้ว และต่อมายอมรับเป็น “ภาษาการค้า” หรือภาษากลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างชาติพันธุ์ต่างๆ

นอกจากนั้นยังมีสิ่งอื่นอีก เช่น ระบบความเชื่อเรียก “ศาสนาผี” เช่น แถน ฯลฯ ประเพณีพิธีกรรม โดยเฉพาะ “ประเพณีฝังศพครั้งที่สอง” และเทคโนโลยีสัมฤทธิ์ เช่น มโหระทึก (หรือ

ฮ่องบั้ง กลองทอง กลองกบ) ฯลฯ

คนพวกนี้ไม่ได้หยุดอยู่แค่สองฝั่งโขงทั้งทางลาวและอีสาน แต่เคลื่อนย้ายไปมา แล้วตั้งหลักแหล่งกว้างไกลไปถึงลุ่มน้ำสาละวิน (เช่น ไทยใหญ่ ฯลฯ) ลุ่มน้ำน่าน-ยม (เช่น อุตรดิตถ์ พิษณุโลก สุโขทัย ฯลฯ) แล้วขึ้นไปลุ่มน้ำปิง-วัง บางพวกยังลงไปถึงลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนล่าง ทางลพบุรีและสุพรรณบุรีด้วย

ข. มาทางทิศตะวันตก

มีคนจากทิศตะวันตกกลุ่มหนึ่งจากชมพูทวีป, ลังกาทวีป และพม่าเดินทางทางทะเล อันดามัน เข้ามาแลกเปลี่ยนค้าขายกับคนพื้นเมืองสุวรรณภูมิ เพื่อส่งต่อถึงจีนฮั่น คนตะวันตกพวกนี้มีทั้งพ่อค้าและนักบวชที่จะเป็นเหตุให้มีการเผยแผ่ศาสนาพราหมณ์-พุทธต่อไป โดยผ่านชายฝั่งทะเลอันดามันและอ่าวไทยทางที่ราบลุ่มน้ำเจ้าพระยา

ค. มาจากทิศใต้

นอกจากนั้นยังมีคนพื้นเมืองบริเวณลุ่มน้ำเจ้าพระยา อ่าวไทย เคลื่อนย้ายไปตามเทือกเขาทางตะวันตกกับที่ราบลุ่มน้ำด้วย

คนอีสานดึกดำบรรพ์สุวรรณภูมิ

ผลจากการเคลื่อนย้ายของ “คนภายนอก” เข้ามาตั้งหลักแหล่งบริเวณสองฝั่งโขง, อีสาน โดยเฉพาะสองฝั่งน้ำชี-มูล บริเวณอุบลราชธานี ทำให้ประชากรเพิ่มขึ้นและหลากหลายมากขึ้น

แต่ยุคนี้ยังไม่มี “ชาติ” ทางการเมืองอย่างทุกวันนี้ และยังมีชื่อสมมุติอย่างปัจจุบัน สิ่งหนึ่งที่แสดงความแตกต่างบางประการคือ ภาษา ที่แม้จะเป็น “เครือญาติ” มีรากเหง้าเดียวกัน แต่จำแนกเป็นกลุ่มใหญ่ๆ เรียก “ตระกูลภาษา” ได้ราว 5 ตระกูล ดังนี้

1. ตระกูลมอญ-เขมร หรือออสโตรเอเชียติก (Austroasiatic Language family) เช่น พวกมอญ เขมร ลัวะ ละว้า และบรรดากลุ่มที่คนอื่นๆเรียกอย่างตู่ตู่กว่า ข่า ลัวะ ม้อย ฯลฯ แยกเป็นภาษาหลัก และภาษาถิ่นย่อยๆ อีกมาก ล้วนมีหลักแหล่งดั้งเดิมบนผืนแผ่นดินใหญ่ของอุษาคเนย์

2. ตระกูลชวา-มลายู หรือออสโตรเนเซียน หรือมาลาโยโพลินีเซียน (Austronesian or Malayo-Polynesian Language family) เช่น พวกชวาและหมู่เกาะอินโดนีเซีย มลายู จาม ฯลฯ มีหลักแหล่งตามชายฝั่งและหมู่เกาะทางตอนใต้ของอุษาคเนย์ รวมทั้งมอเก็นหรือ “ชาวเล” และ “เงาะ”

3. ตระกูลไทย-ลาว (Tai-Lao Language family) เช่น พวกไทย ลาว จ้วง หล อาม ฯลฯ มีหลักแหล่งทั้งหุบเขาและทุ่งราบบนผืนแผ่นดินใหญ่ของอุษาคเนย์ บริเวณตะวันออก-ตะวันตกสองฝั่งโขง

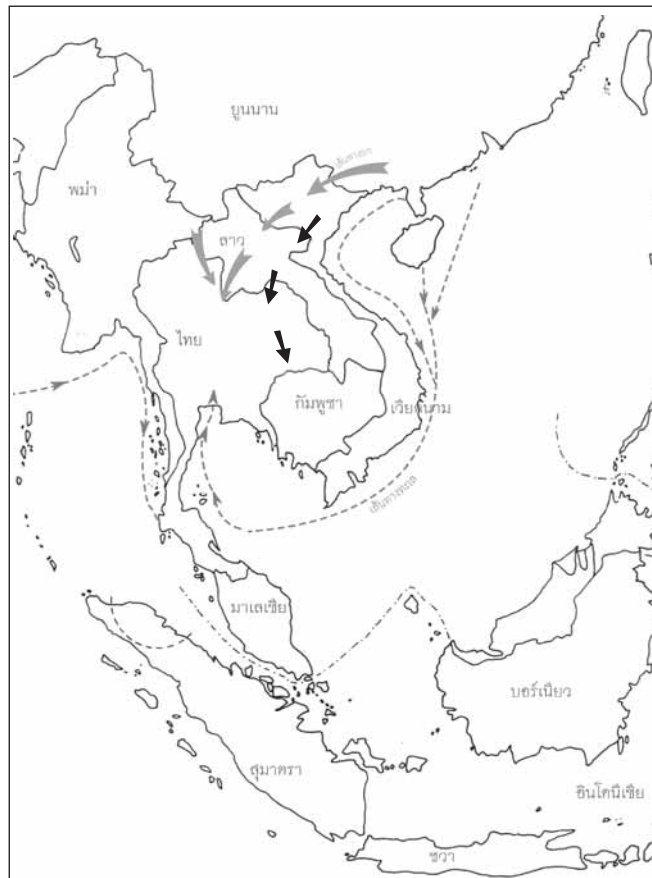
4. ตระกูลจีน-ทิเบต (Sino-Tibetan Language family) เช่น กะเหรี่ยง อะข่า (อีโก้) ปะดอง ฯลฯ นอกจากนั้นยังมีพวกพม่า-ทิเบตด้วย

5. ตระกูลม้ง-เมี่ยน หรือแม้ว-เย้า (Mien or Miao-Yao Language family) เช่น ม้ง

(แม่ัว) เมียน (เข้า) มีหลักแหล่งอยู่บนดอยสูงทางตอนเหนือของผืนแผ่นดินใหญ่อุษาคเนย์ คนทั้ง 5 พวกนี้ล้วนเป็น “เครือญาติ” กันหมดไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่ง เช่น เครือญาติชาติพันธุ์ เครือญาติทางภาษา เป็นต้น ดั้งนิทานกำเนิดมนุษย์จากน้ำเต้าปุงมีคน 5 จำพวกด้วยกัน ล้วนเป็นบรรพชนคนที่อยู่ในสุวรรณภูมิ รวมถึงชาวอุบลราชธานีด้วย

คนและหมาศึกดีลิตี๊ ราว 3,000 ปีมาแล้ว ที่เขาจันทน์งาม อ. สี่คิ้ว จ. นครราชสีมา (ซ้าย) ภาพถ่ายจากเขาจันทน์งาม (ขวา) ไล่เส้นคัดลอก

แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคมเคลื่อนย้ายไป-มา ตะวันออก-ตะวันตก ทั้งทางบก-ทางทะเลของกลุ่มชนราว 3,000 ปีมาแล้ว

กลองทองหรือกลองมโหระทึก อายุราว 3,000 ปีมาแล้ว พบที่บ้านชีทวน อ. เชื่องใน จ. อุบลราชธานี (ภาพจากหนังสือ **เมืองอุบลราชธานี**, กรมศิลปากร จัดพิมพ์เมื่อ พ.ศ. 2532)

กลุ่มภาชนะและกลุ่มขวานหินขัด ราว 3,000 ปีมาแล้ว พบใน จ. อุบลราชธานี (ปัจจุบันเก็บรักษาไว้ ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี) (ภาพจากหนังสือ **เมืองอุบลราชธานี** โดย ธิดา สารระยา สำนักพิมพ์เมืองโบราณ พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. 2536)

ชุมชนราว 3,000 ปีมาแล้ว ที่บ้านก้านเหลือง ต. ขามใหญ่ อ. เมือง จ. อุบลราชธานี พบภาชนะดินเผาสีนวลมีลายเชือกทาบ ลายเขียนสี และลายเส้น ภาชนะเหล่านี้ใช้ในประเพณีการฝังศพครั้งที่ 2 แสดงว่าชุมชนต่างๆ ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกันนี้มี ขนบประเพณีบางอย่างร่วมกัน (ภาพจากหนังสือ **เมืองอุบลราชธานี** โดย ธิดา ศาระยา สำนักพิมพ์เมืองโบราณ พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. 2536)